

Høringssvar til Nationalparkens idéoplæg til ny nationalparkplan 2027-2032

Center for By og Land
Fanny Juul Grabmayr
Sagsnr. 25/23889
2. december 2025

Fredensborg Kommune er glad for muligheden for at afgive høringssvar til Nationalparkens idéoplæg til den kommende nye nationalparkplan 2027-2032. Kommunen ser positiv på arbejdet med den nye plan, der skal styrke sammenhængen mellem natur, kulturhistorie og friluftsliv og understøtter den lokale forankring af nationalparken.

Kommunen støtter op om, at der arbejdes med at styrke Nationalparkens synlighed, sammenhæng og stemmer.

Nationalparkens synlighed

Fredensborg Kommune ser positivt på en udvikling mod en mere synlig Nationalpark, både igennem eksisterende indgange og steder i kommunen, som *Under Kronen* og *Krogerup Højskole*, og gennem skiltning og arrangementer. Kommunen vil gerne støtte op om formidling af nationalparken, der samtidig øger viden om naturen og bidrager til formidling af natur, kulturhistorie og friluftsliv. Der ses også positiv på arbejde med skiltning, både i forhold til stier og formidling.

På Krogerup Højskole har Nationalparken i 2025 afholdt Bioblitz og Naturens Dag, og Fredensborg Kommune vil gerne samarbejde med Nationalparken til afholdelse af arrangementer flere steder i kommunen i den kommende planperiode.

Fredensborg Kommune opfordrer til, at Nationalparken øger synligheden og formidling af nationalparken i formidlingsindgangen *Under Kronen*, hvor der i dag vises opslag om nationalparken – 1) Velkommen til nationalpark Kongernes Nordsjælland, 2) Formidling og friluftsliv, 3) Mennesker i 10.000 år og 4) Naturen. En opdatering af en introduktion til nationalparken kunne sætte yderligere fokus på at konkretisere spor i landskabet både kultur- og naturhistoriske. Forslaget er at opslagene opdateres med fortællinger og fotos – dels lokale og fra hele nationalparken. Fortællingerne skal dels gøre besøgende klogere på natur- og kulturlandskabet og dels anspore til i endnu højere grad end i dag, til at man kommer ud og oplever nationalparken. Forslaget vil understøtte turismen i nationalparken.

Nationalparkens sammenhæng

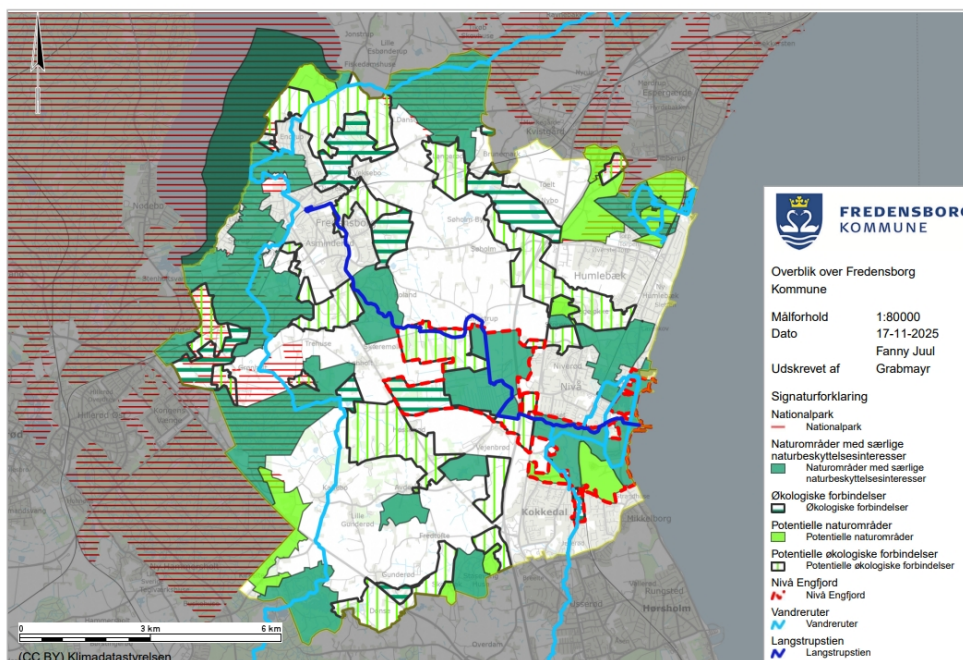
Nationalparkens idéoplæg lægger op til at øge den geografiske sammenhæng i nationalparken gennem både arbejde i den Grønne Trepert og gennem Fredensborg Kommunes Kommuneplan, hvor der er udpegede økologiske forbindelser, der forbinder naturområder i landskabet.

Fredensborg Kommune anbefaler, at nationalparken tager udgangspunkt i Grønt Danmarkskort, hvor der udover økologiske forbindelser også er udpegede naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser, der i dag ikke er en del af nationalparken. Grønt Danmarkskort danner et solidt og naturfagligt forankret grundlag for prioritering af indsatser, hvor naturens sammenhæng og kvalitet vægtes højt og hvor det derfor er svært at få tilladelse til at bygge og opføre anlæg. Derudover vil det give gode mening at tage udgangspunkt i

lavbundsarealer og i vandløbene, idet vandløbssystemer udgør vigtige korridorer for mange arter, bl.a. Odder.

Endeligt er der offentlige stier og regionale ruter, der forbinder arealerne for besøgende. I Fredensborg Kommune findes enkelte regionale ruter, som krydser de to interesseområder, som Nationalparken har udpeget i Fredensborg Kommune. Det drejer sig om vandreruterne Nordsjællandsruten og Usserød Å Stien. Derudover den regionale vandre- og cykelrute, Langstrupstien, som indgår den regionale cykelrutenet, som Cykelrute 36.

Fredensborg Kommune har igangsat arbejdet med en plan for de rekreative stier i det åbne land. Det ville være oplagt i den sammenhæng, at sammentænke sammenhæng med nationalparken og grønne korridorer, for at udnytte de positive synergier der er mellem natur, landskab og rekreative oplevelser.

I Kommuneplanen er der ligeledes en række retningslinjer, der gælder for særligt udpegede arealer, der er relevant, når naturen skal vægtes højt.

Retningslinjer i Forslag til Kommuneplan 2025

Retningslinje for Nivå Engfjord

1. Hensynet til områdets naturinteresser prioriteres højt og varetages i henhold til nedenstående retningslinjer, gældende lovgivning på området og særlige indsatser for genopretning af natur og hydrologi

Retningslinje for naturområder og potentielle naturområder

1. Inden for **naturområder** og potentielle naturområder må tilstanden eller arealanvendelsen ikke ændres, hvis det forringer naturværdien eller muligheden for at styrke eller genoprette denne. Ændringer kan dog ske som

led i forbedring af områdernes naturværdier eller i medfør af allerede gældende bestemmelser i en fredning.

2. Inden for **naturområder** og potentielle naturområder må der ikke planlægges eller gennemføres byggeri og anlæg ud over det, der er erhvervsmæssigt nødvendigt for driften af landbrug, skovbrug og fiskeri. Der må heller ikke inddrages arealer til byudvikling eller placering af ren jord. Alternativt skal det ske på baggrund af væsentlige samfundsmæssige hensyn. Bygninger og anlæg inden for udpegningsområderne skal placeres og udformes under hensyntagen til bevaring og beskyttelse samt mulighed for forbedring af naturværdierne.
3. Inden- og udenfor naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser (Natura 2000-områder) må der ikke planlægges for, meddeles tilladelser, dispensationer eller godkendes byggeri, anlæg eller aktiviteter, der kan påvirke områderne, hvis det kan indebære forringelser af områdets naturtyper og levesteder. Der kan dog planlægges for projekter, som vil medføre forbedringer af naturforholdene i områderne.

Retningslinjer for Økologiske forbindelser

1. Inden for de **økologiske forbindelser** skal eksisterende natur i form af levende hegn, diger, vandhuller, skov og lignende bevares, ligesom der ikke må foretages ændringer i form af anlæg og ændret arealanvendelse, som afskærer eller forringer naturens mulighed for at sprede sig
2. I de **økologiske forbindelser** skal spredningsmulighederne for planter og dyr søges øget gennem forbedring af eksisterende eller etablering af nye naturområder, som kan være trædesten for spredning af vilde dyr og planter.

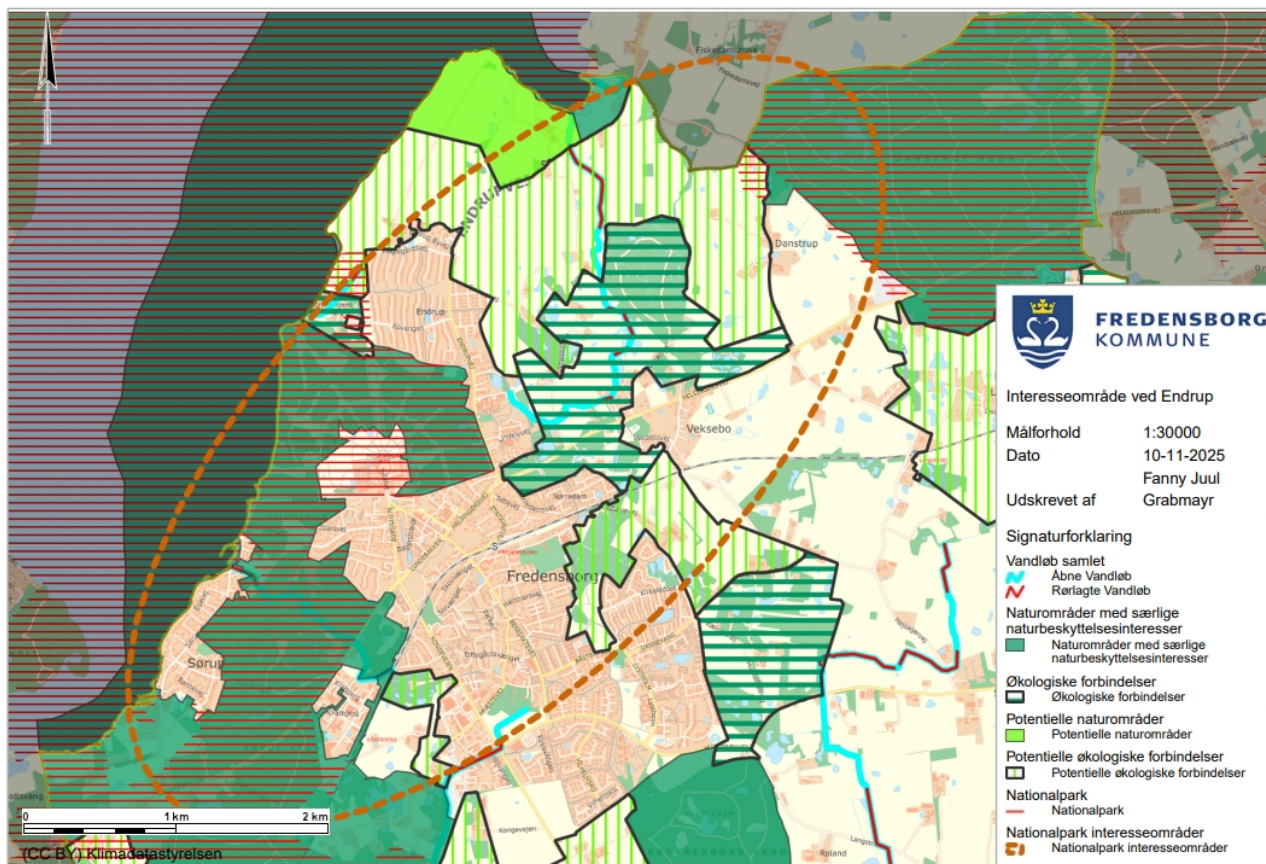
Retningslinjer for Lavbundsarealer

1. De udpegede **lavbundsarealer**, herunder potentielle vådområder, skal friholdes for byggeri, anlæg og terrænregulering, som ikke er erhvervsmæssigt nødvendigt for jordbrugsdriften. Eventuelt erhvervs- eller samfundsmæssigt nødvendigt byggeri og anlæg tilpasses terrænet og må ikke forhindre, at et lavbundsareal i fremtiden kan genetableres som vådområde med naturlig vandstand.

Nationalparkens ideoplæg til en nye nationalparkplan for 2027-2032 peger på to potentielle interesseområder for en udvidet nationalpark i Fredensborg Kommune, en ved Endrup og en ved Nivåen. Udover disse to interesseområder, kunne områderne omkring St. Donsedam med fordel indgå i nationalparken.

Interesseområde ved Endrup

Det ene af interesseområderne strækker sig fra Fredensborg over Endrup til Danstrup Hegn og vil dermed skabe mere sammenhæng mellem Nationalparken fra skovene i Grønholt vang, Fredensborg slotshave, Endrup hegn og Danstrup hegn.

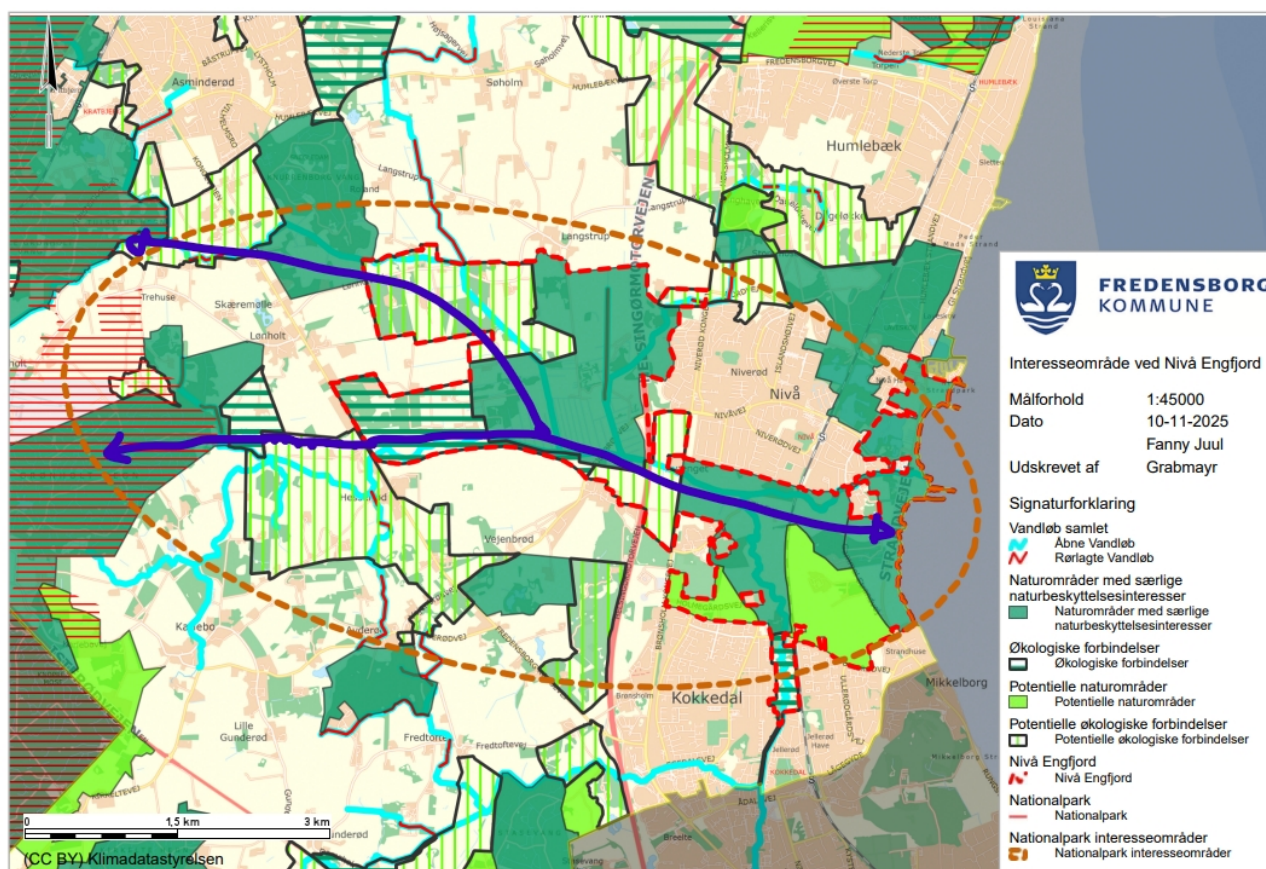

Interesseområdet vil knytte den statsejede skov Endrup Hegn sammen med de øvrige store skove, der i dag allerede er en del af nationalparken. Interesseområdet strækker sig desuden langs den østlige side af Esrum Sø, hvilket bidrager til den landskabelige sammenhæng. Endeligt løber den regionale vandrerute Nordsjællandsruten gennem interesseområdet, hvilket styrker de grønne forbindelser for friluftslivet.

I forbindelse med den lokale trepart blev der ikke vist interesse blandt lodsejerne i området, hvorfor der ikke blev udlagt arealer i Fredensborg Kommunes omlægningsplaner i området. Fredensborg Kommune anbefaler derfor, at der ikke arbejdes videre med området.

Interesseområde ved Nivåen

Det andet interesseområde strækker sig fra skovene Grønholt Vang og Grønholt Hegn i den eksisterende Nationalpark gennem det åbne land med små landsbyer, Langstrup mose og Nivå Ådal til Nivå og Øresund.

Der er i dag en vigtig sammenhæng i interesseområdet i form af vandløbssystemet Nivå, vist med blå pil i ovenstående kort. Nivåen udspringer ved Grønholt Hegn og Grønholt å, der udspringer ved Grønholt Vang, der løber sammen i Langstrup Mose og udmunder i Øresund udgør en vigtig naturlige forbindelse i hele interesseområde. I den nordlige del ligger den statsejede skov Knurrenborg Vang. Centralt i interesseområdet ligger et stort sammenhængende lavbundsområde – den tidligere stenalderfjord Nivå Fjord. Fjorden udgøres i dag af Langstrup Mose, Nivå Ådal og Nivå Bugt Strandenge. Arealerne er forbundet med potentielle økologiske forbindelser til Nationalparken. Desuden løber Langstrupstien gennem interesseområde, der skaber en sammenhæng for besøgende.

Det tidligere fjordlandskab udgør projektområdet i Fredensborg Kommunes biodiversitetsprojektet Nivå Engfjord. Med projektet ønsker kommunen over tid, at skabe et stort, sammenhængende og multifunktionelt naturlandskab, hvor der er plads til naturens egen dynamik, stor biodiversitet, forbedret vandmiljø, friluftsliv. Visionen er at udvikle et nyt naturkerneområde, som fungerer som rekreativt friluftsområde og samtidig bidrager til klima og klimatilpasning.

Området rummer allerede et værdifuldt fugleområde ved Nivå Bugt Strandenge. Desuden er der stort potentiale for lysåben mose- og engnatur. En af projektets store indsatser, bliver at undersøge mulighederne for at genskabe den naturlige hydrologi i området og om muligt genslynge de mange vandløb, som næsten alle er udrettede eller rørslagne, ligesom der skal arbejdes med skovrejsning. Aktuelt arbejder Naturstyrelsen på at etablere et klimalavbundsområde i Langstrup Mose under Naturstyrelsens klimalavbundsordning.

En stor og særlig indsats har været at forbedre forholdene for odderen, som nu har levet ved Nivåen i et par år. Arbejdet tager blandt andet udgangspunkt i anbefalinger fra rapport om barrierer for odderens spredning i Nordsjælland, som Nationalparken har foranlediget. Her nævnes det også, at Nivåen er nøglekorridor for odderens indvandring til Nordsjælland fra Sverige. Kommunen vil gerne arbejde for, at der kan etableres en bæredygtig bestand af odder i Nordsjælland. Langs Nivåen findes også isfugl og orkideer. Ved Nivå Bugt Strandenge findes et rigt liv af vadefugle og andre vandfugle.

Landskabet rummer også markante kulturhistoriske værdier. Den tidligere fjord strakte sig fire til fem kilometer ind i landet og har været beboet siden stenalderen. Langs den gamle kystlinje er fundet 22 bopladser fra Kongemose- og Ertebøllekulturen, hvor flere har bevarede rester af hytter og grave. Der er gjort rige fund fra både yngre og ældre stenalder, samt bronze- og jernalder. Der er derfor også udpeget hele to store kulturarvsarealer af international betydning. Desuden passerer den gamle Fredensborg Kongevej og Brønsholm Kongevej området, hvor den fredede Jellebro stadig krydser Nivåen. Endeligt rummer området en historie om mølle- og teglværksdrift, udskibningsmoler og de nærliggende lergrave. Både teglværk, møllen og ikke mindst de mange lergravssøer der præger landskabet ved Nivå vidner i dag om denne historie. Endeligt ligger Nivaagaard Malerisamling i området. Arbejdet med udvikling af friluftsliv skal derfor have fokus på bedre formidling af disse fortællinger i landskabet.

Fredensborg Kommune og Grønt Råd kan se, at der kan opstå flere positive synergier ved en potentiel inddragelse af interesseområdet i nationalparken i forbindelse med en fremtidig udvidelse. Særligt er der flere fælles synergier i forhold til fx udvikling af natur og friluftsliv. Kommunen kan også se fordele i at have Nationalparken som samarbejdspartner i forhold til både sparring, videndeling og fundraising af projekter.

Kommunikation og frivillighed

Fredensborg Kommune gør særligt opmærksom på, at Nationalparken tidligere har oplevet stor modstand fra private lodsejere. Nu har de lokale lodsejere fået mere erfaring med nationalparken, og hvilken betydning det har for lodsejere at indgå i den, hvilket kan have medført at flere er mindre afskrækkede fra at indgå i nationalparken. Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at der stadig kan være lodsejere, som ikke ønsker at indgå.

Fredensborg Kommune er sammen med Naturstyrelsen ved at udvikle Nivå Engfjordområdet til et større sammenhængende naturområde, og har i den forbindelse brug for, at lodsejerne er positivt sindet for Nivå Engfjord-projektet. Det er vigtigt for Fredensborg Kommune, at udvidelsen af nationalparken ikke kan blive et argument for lodsejerne til ikke at indgå i et samarbejde om udvikling af Nivå Engfjord.

Fredensborg Kommune vægter frivillighed blandt lodsejerne særligt højt. Det er derfor afgørende for kommunens opbakning, at det fremgår tydeligt, at lodsejerne ikke er forpligtet til at indgå i et samarbejde om udvidelse af nationalparken, selvom de bliver omfattet af nationalparkplanen.

Derudover er det vigtigt, at udvidelsen af nationalparken sker i respekt for den igangværende dialog med lodsejerne og koordineres med Fredensborg Kommune.

Nationalparkens stemmer

Fredensborg Kommune ser positiv på at øge formidling af kulturhistorien og udvikling af det stille friluftsliv, f.eks. ved indgangen Under Kronen og i Nivå Engfjord projektområde.

Fredensborg Kommune støtter op om, at værne om den lokale forankring af Nationalparken og at støtte samarbejde med borgere, lodsejer, foreninger, erhverv og frivillige.